

mpc

METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT

Európska únia
Európsky sociálny fond

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Silvia Poljaková

Pracovné listy

<2014>

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr. Silvia Poljaková

Kontakt na autora UZ: ZŠ Kurima , Družstevná 222,
08612 Kurima

Názov: Pracovné listy
Poznaj chráň- 3. ročník –
Zvieratá v ZOO a chránené zvieratá
na Slovensku

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Mária Rajničová

ISBN 978-80-565-0347-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

Úvod.....	4
Zvieratá v ZOO	5
Panda veľká.....	5
Veľryba grónska.....	6
Tiger sumatranský.....	7
Nosorožec tuponosý.....	8
Gorila horská.....	9
Šimpanz učentlivý.....	10
Jeleň milu	11
Ohrozené druhy na Slovensku	12
Salamandra škvrnitá.....	12
Drop veľký	123
Svišť vrchovský tatranský.....	13
Kamzík vrchovský	14
Veľryba zhotovená technikou origami	15
Maľovanky.....	19
Zoznam použitej literatúry	20

Úvod

Zvieratá sú všade okolo nás. Obdivujeme krásu motýľov, sťažujeme sa na otravnosť múch a komárov. Bojíme sa pavúkov či hadov. Jeme živočíšne výrobky, chováme domáce zvieratá, chodíme sa do ZOO pozerat' na kúsok divočiny a ostatné živočíchy žijú, rozmnožujú sa a zomierajú vo svojom prirodzenom prostredí bez toho, aby sme o nich niečo vedeli.

Zvieratá tu nie sú kvôli nám. Poskytujú nám potravu, zábavu, poučenie, lásku. Niekedy nám spôsobujú poranenia, choroby, či stratu nervov. Nie sú tu však preto, aby nám slúžili či pôsobili utrpenie. Sú tu preto, prečo je tu aj človek. Aby žili.

Učebný zdroj je pripravený pre žiakov tretieho ročníka základnej školy na predmet Poznaj a chráň. Žiaci si prečítajú o zvieratách v ZOO, o ohrozených živočíchoch na Slovensku a vypracujú otázky na čítanie s porozumením, vymaľujú si obrázky niektorých zvierat a poskladajú z papiera veľrybu technikou origami.

Zvieratá v ZOO

Ohrozené druhy zvierat (i rastlín) sú zapísané v tzv. Červenej knihe ohrozených druhov a ich počet stále stúpa. Ohrozené druhy živočíchov sú vyhlasované za chránené, ich lov je prísne trestaný. Môžeme ich vidieť v ZOO.

Panda veľká

Panda veľká má zavalité telo, ktoré je pokryté hustou bielou až svetložltobiелou srst'ou. Obruby okolo očí, uší, nôh a pás na pleciach má čierne. Je asi 1,5 až 2 metre dlhá, má kýpťovitý chvost. Jej hmotnosť je asi 130 alebo až 160 kg. Živí sa mäkkými časťami bambusu.

Panda veľká žije v čínskych bambusových lesoch. Preto ju domorodci nazývajú bambusový medveď. O pande veľkej sa Európania dozvedeli až v roku 1869. Prvý Európan, ktorý pandu veľkú pozoroval vo voľnej prírode, bol nemecký zoológ Wiegold. Prvá panda veľká, narodená v zajatí, sa narodila v roku 1963 v pekingskej zoologickej záhrade. V zajatí mimo Číny žije iba 14 pánd veľkých a divá populácia v prírode sa odhaduje na 600 až 700 pánd.

Napriek tomu že je plne chránená, ešte aj dnes sa stáva terčom pytliakov, lebo za kožu na čiernom trhu dostanú až 10 000 amerických dolárov. Oveľa viac ich však ohrozuje ničenie ich prirodzeného životného prostredia. Veľké plochy bambusových lesov boli v minulosti vyklčované. Čínska vláda už našťastie v súčasnosti spolupracuje so Svetovým fondom na ochranu prírody a zväčšuje rozlohu rezervácií, kde žijú pandy veľké.

Pandu veľkú si zvolila za svoj symbol aj jedna z najdôležitejších ochranárskych organizácií - World Wide Fund for Nature (Svetový fond na ochranu prírody).

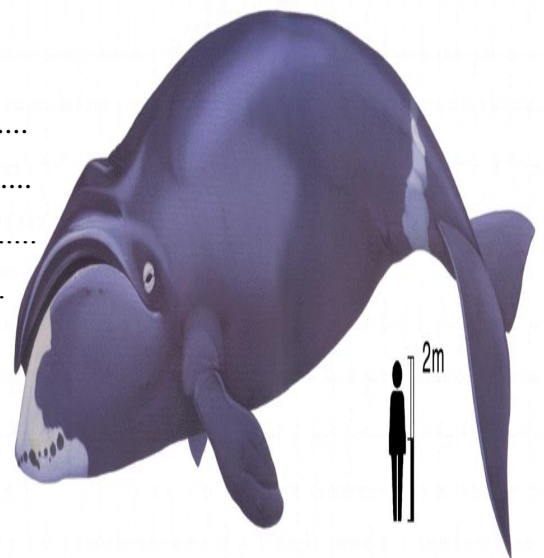
- Aké telo má panda?
- Aká organizácia si zvolila pandu za svoj symbol?
- Aká je jej hmotnosť?
- V akej zoologickej záhrade sa narodila prvá panda?
- Kde žije panda?
- Vymysli a napíš 3 zvieratá žijúce v ZOO na písmeno p.....

Veľryba grónska

Hoci Veľryba grónska patrí medzi relatívne menšie veľryby, jej hmotnosť môže dosiahnuť až 200 ton, čím je po Vrásokcovi ozrutnom druhou najväčšou veľrybou. V ústach má najdlhšie kostice spomedzi všetkých veľrýb, ktoré majú dĺžku neuveriteľných 300 až 450 cm. Telo je celé čierne až na bledé škvrny okolo brady. Typickým znakom je zakrivená čeľusť. Má dve nozdry, ale chýba jej chrbtová plutva.

Veľrybu grónsku začali komerčne loviť začiatkom 18. storočia. Veľrybári si ju cenia najmä pre hrubú vrstvu tuku, z ktorého sa vyrábala olej a kostice boli používané do korzetov. Lovili ich v Atlantickom a Tichom oceáne. Dnes Veľrybe grónskej nehrozí priame vyhynutie, je však potrebné neustále monitorovanie, aby sa opäť neocitla v kategórii „ohrozené“.

- Ako sa volá druhá najväčšia veľryba?
- Akú môže mať hmotnosť?
- V akom storočí ju začali loviť?
- Kde sa nachádzajú jej najdlhšie kostice?
- Má chrbtovú plutvu?
- Čo vyrábali z jej tuku a kostíc?
- Kde ju lovíli ?

Tiger sumatranský

Tiger sumatranský je v súčasnosti najmenší a najpestrejšie sfarbený poddruh tigra. Jeho telo dosahuje dĺžku 140 - 160 cm, chvost 60 - 85 cm a hmotnosť je 100 - 180 kg, Samec je omnoho ťažší a mohutnejší ako samica. Základné sfarbenie srsti je pomerne tmavé, na spodnej časti svetlo krémové. Priečne pruhy sú početné, všade lesklo čierne, široké a často zdvojené. Tento tiger obýva tropické pralesy na ostrove Sumatra v Indonézii.

Tiger sa bežne dožíva 12 - 15 rokov, v zajatí vyše 20 rokov. Sumatranský poddruh tigra je v prírode kriticky ohrozený, prežíva už len okolo 300 - 400 týchto jedincov. Najväčšími hrozbami sú pytliactvo, ubúdanie miesta pre život a nedostatok potravy v dôsledku nadmerného lovu. Aj keď je vo väčšine oblastí tiger chránený a človeku sa vyhýba, stále ho nelegálne lovia, hlavne pre kožušinu a potreby tradičnej čínskej medicíny.

Kde žije tiger?

Prečo lovia tigre?

Dopíš vetu: Tiger sumatranský je v súčasnosti.....

Aké je jeho základné sfarbenie?

Akú má hmotnosť? Akú dĺžku dosahuje?

Nosorožec tuponosý

Nosorožec tuponosý alebo nosorožec biely alebo nosorožec je druh z čeľade nosorožcovité a zároveň jediný žijúci člen rodu *Ceratotherium*. Obýva Afriku a spolu s hrochom je najväčším suchozemským zvieratom po slonovi. Jeho názov je odvodený od charakteristických rohov v oblasti prednej časti tváre.

Jedinec je vysoký cca 1,5 – 1,8 m a dlhý 3,7 – 4 m, jeho chvost meria okolo 70 cm. Váži do 2,3 tony, pričom samce vážia aj o pol tony viac ako samice. Má dlhú hlavu s dvomi (na prvý pohľad tupými, ale pri dotyku s pokožkou ostrými) rohmi: pri nozdrách má väčší a medzi očami menší roh. Predný roh dosahuje dĺžku až 1,3 m a zadný okolo 40 cm (roh samice je o čosi dlhší). Má krátke končatiny s tromi prstami a predĺžené telo. Výrazný je aj tylový hrb, ktorý je u samcov väčší.

Kde žije?

Koľko váži? Koľko meria jeho chvost?

Dopíš vetu: Má krátke končatiny.....

Koľko má rohov? Aké má pomenovanie jeho hrb?

Aké iné najväčšie zvieratá sa spomínajú v texte?.....

Od čoho je odvodené jeho meno?

Vymysli rým na slovo nosorožec-

Gorila horská

Gorily sú najväčšie žijúce primáty – rad živočíchov, ktorý v sebe zahŕňa opice, opy a ľudí. Dospelý samec gorily dosahuje výšku dva metre a hmotnosť 140 až 250 kilogramov. Rozsah jeho ramien môže byť až dva a pol metra. Jeden samec sa silou vyrovná ôsmim dospelým mužom. Dospelé samice dosahujú zhruba polovičné veľkosti.

Gorily komunikujú prostredníctvom gest, postojov, výrazmi tváre, zvukmi, bitím do hrude a pachom. Aj keď nedokážu vytvárať zvuky podobné ľudskej reči, dokážu jej porozumieť a sú schopné sa naučiť komunikovať znakovou rečou.

Na svete už zostalo len 650 goríl horských. Tieto obrovského primáty sú ohrozené stratou prirodzeného prostredia, vojnami a chorobami, za čo sú zodpovední ľudia. Žijú vo vysoko položených lesoch na hraniciach troch štátov strednej Afriky. Väčšina horských goríl sa nachádza v Sopečnom národnom parku v Rwande, v Národnom parku Mgahinga v Ugande. Menšia populácie žije v Ugandskom pralesnom národnom parku Bwindi (Bwindi-Impenetrable Forest National Park).

Ako komunikujú gorily?

Koľko horských goríl ostalo vo svete?

Oprav správne vetu z textu: Jeden samec sa silou vyrovná šiestim dospelým mužom.

Napíš názov zvierat'a, o ktorom si i čítal.

Dopíš vetu: Rozsah jeho ramien môže.....

Akú má výšku dospelý jedinec?

Zakrúžkuj správnu odpoveď. Gorily sú....a) najväčšie žijúce primáty b) najmenšie žijúce primáty

Šimpanz učentlivý

Patrí medzi primáty – opice, je to ľudoop a je nám, ľuďom, veľmi podobný. Vie šikovne používať rôzne nástroje, ktoré si vyrobí z konárov (na obranu, lov, potravu, tvorbu úkrytov, chytanie hmyzu, hniezda na spanie, ktoré sa nachádzajú na stromoch,).

Zaujímavosti o šimpanzoch: Pred dažďom samce tancujú. Šimpanzy sú jediné zvieratá, ktoré poznajú svoj obraz v zrkadle. Dokážu vyjadriť svoje pocity výrazom tváre – mimikou. Žijú v tlupách, v ktorých sa pária a majú prísnu hierarchiu, kde sú dominantné a nízko postavené samce a samice.

Dopíš vetu: Patrí medzi primáty - opice , je to.....

Čo robia samce pred dažďom?

Poznajú svoj obraz v zrkadle? Zakrúžkuj správnu odpoveď. Áno Nie

Zakrúžkuj správnu odpoveď: Žijúa) v pároch b) samostatne c) v tlupách

Z čoho si vie vyrobiť rôzne nástroje?

Kde sa nachádzajú hniezda na spanie? Zakrúžkuj správnu odpoveď.

a) na zemi

b) na stromoch

c) pod stromami

Ohrozené druhy na Slovensku

Salamandra škvrnitá

Ohrozený, chránený, a veľmi užitočný druh živočícha. Je to nápadný obojživelník, ktorý sa vyskytuje v okolí lesných potôčikov a studničiek, hlavne v listnatých lesoch. Najčastejšie ju môžeme vidieť po daždi, kedy vylieza zo svojich úkrytov.

Kde sa vyskytuje salamandra?

Zakrúžkuj správnu odpoveď: Salamandra je.... a) bylinožravec b) mäsožravec c) obojživelník

Kedy vylieza zo svojich úkrytov?

Pozri na obrázok. Akej je farby?

Z koľkých písmen sa skladá slovo salamandra?

Drop veľký

Je chránený, najväčší stredoeurópsky vták. Na Slovensku sa vyskytuje len na juhu. Patrí medzi stepné druhy, na Slovensku obýva polia a rozsiahle lúky. Patrí ku kriticky ohrozeným druhom – hrozí mu vyhynutie hlavne z dôvodu intenzívnej poľnohospodárskej výroby.

Dopíš slová do viet: Je chránený,stredoeurópsky..... . Na
sa vyskytuje len na

Kde sa nachádza na Slovensku? Čo obýva?

Napíš 3 vtáky žijúce na Slovensku.

Pozri sa na obrázok. Čím má pokryté telo?

Svišť vrchovský tatranský

Hlodavec, ktorý má zavalité telo a huňatý chvost. Je denné zviera, ktoré žije v kolóniách tvoriacich rodiny. Ich výskyt zistíme podľa kužeľov vyhrabanej pôdy, nôr a prešliapaných chodníkov spájajúcich jednotlivé nory. Svišť sa ukladá na zimný spánok koncom septembra, začiatkom októbra, prebúdajú sa v polovici apríla alebo začiatkom mája. Počet svišťov v Tatranskom národnom parku značne kolísala, prudký pokles bol zaznamenaný na prelome 20. a 21. storočia hlavne v Belianskych Tatrách, ktoré od roku 2006 ostali bez svišťov. V roku 2008 a 2009 bol uskutočnený prenos svišťov do Širokého sedla, čím sa svište do Belianskych Tatier vrátili.

Kedy sa ukladá na zimný spánok?

Kde sa na Slovensku vyskytuje svišť?

Aký má chvost?

V akom národnom parku sa vyskytuje?

Ako zistíme ich výskyt?

Kamzík vrchovský

Je chránený vymierajúci druh, ktorý možno uchovať iba dôsledným usmerňovaním turistického ruchu a ochranou jeho prírodného prostredia. Najväčší pokles jeho výskytu v Tatrách bol zaznamenaný v rokoch 2000 a 2001, v súčasnosti počet jedincov stúpa. Uprednostňuje prostredie horských lúk, ktoré sú prerývané členitým skalnatým reliéfom. Jeho rytmus – paše (potravu z krmelcov tatranský poddruh neberie) a odchovu mláďat vážne narušuje pasenie dobytka a turistický ruch.

Zakrúžkuj správnu odpoveď: Kamzík je.....

- a) chránený vymierajúci druh b) domáce štvornohé zviera c) lesné dvojnohé zviera

V ktorých rokoch bol zaznamenaný najväčší pokles jeho výskytu?

Kde sa vyskytuje na Slovensku?

Dopíš slovo: Jeho rytmus-

Vymysli a napíš rým na slovo kamzík-

Čo uprednostňuje kamzík?

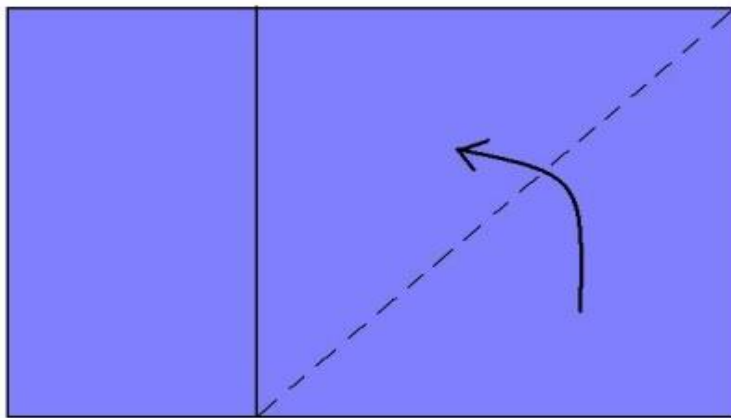
Tvorivá časť

Veľryba zhotovená technikou origami

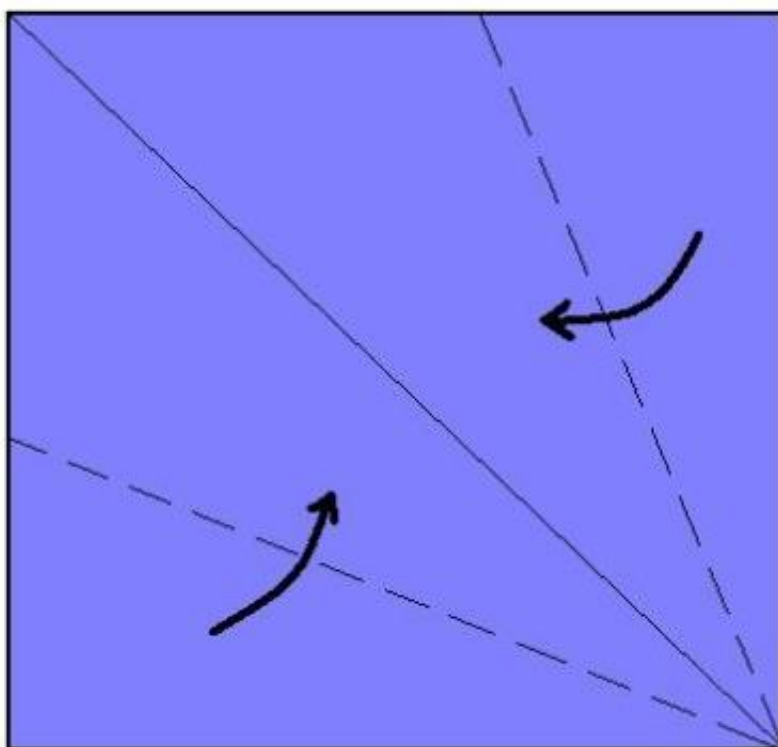
Potrebuje: modrý alebo šedý papier, čiernu fixku alebo pastelku, nožnice.

Postup:

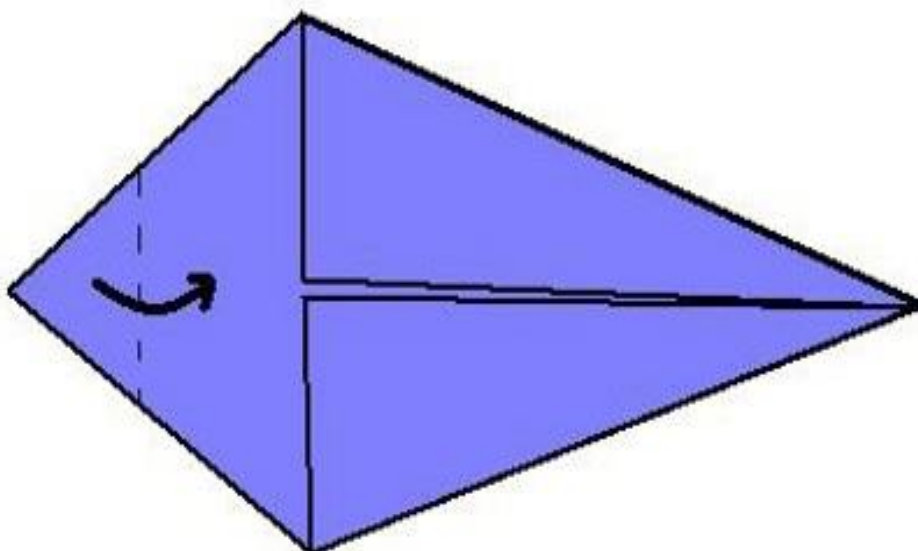
1. Najprv musíme z obdĺžnikového papiera získať štvorec. To urobíme tak, že vezmeme ľubovoľný roh papiera a prehne ho k náprotivnej strane tak, aby sa hrany papiera kryli.

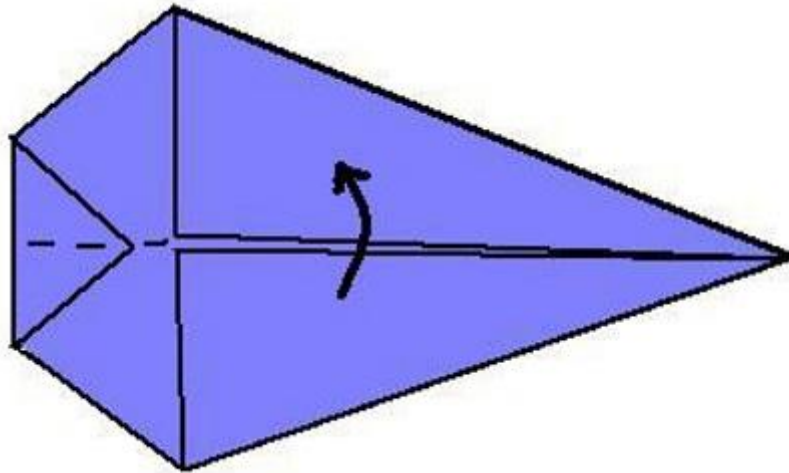
2. Keď máme štvorec, prehne ho po diagonále na dve polovice. Tým získame rysku, ku ktorej budeme ohýbať dva protiľahlé rohy. Tak získame tvar podobný kornútku.

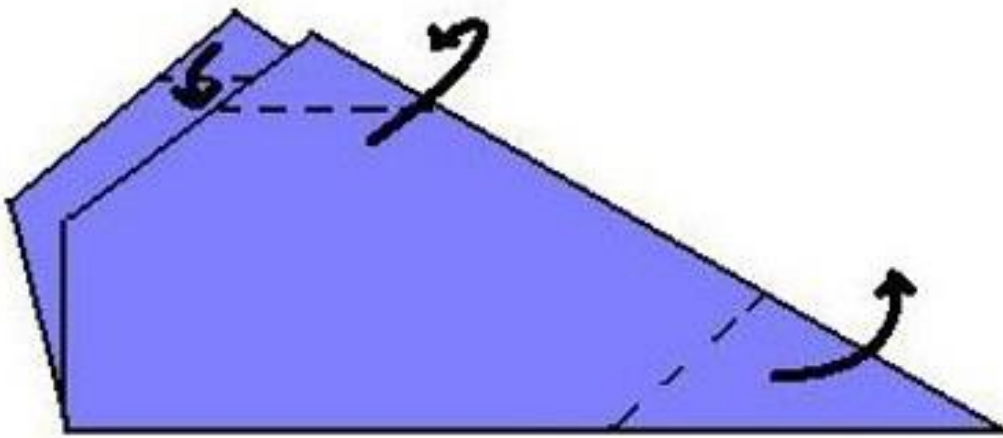
3. Teraz hornú špičku tohto kornútku ohneme dole.

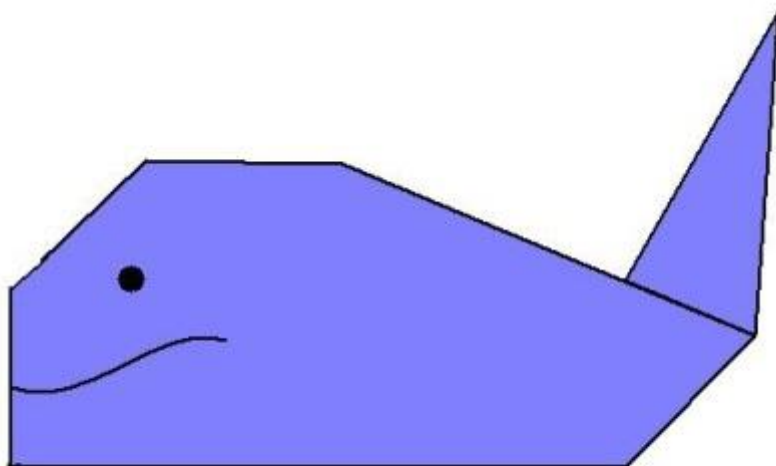
4. V ďalšom kroku prehneme celý tento kornút na dve polovice podľa pôvodnej rysky.

5. Už sa blížíme ku koncu, ale ešte nám chýba zopár maličkosťí. Papier si položíme najdlhšou rovnou stranou k stolu a prehneme dovnútra hornej špičky oboch polovičiek papiera. Už nám chýba len chvost, ktorý dostaneme tak, že dlhú špičku papiera prehneme smerom nahor (obe polovice zároveň).

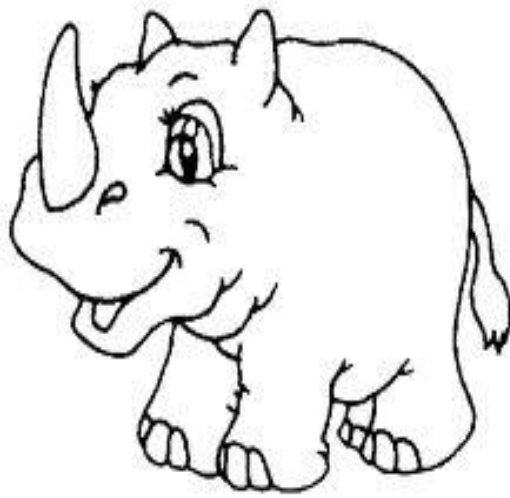

6. Nakoniec stačí len domalovať oči a pusku a veľryba je hotová.

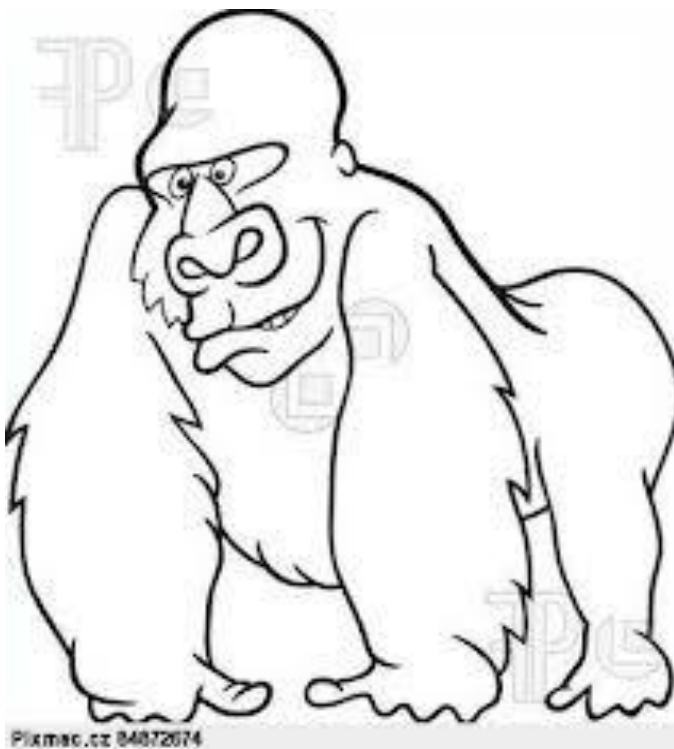
7. Hotovo

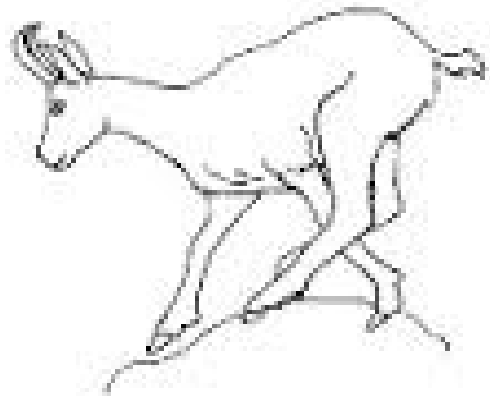
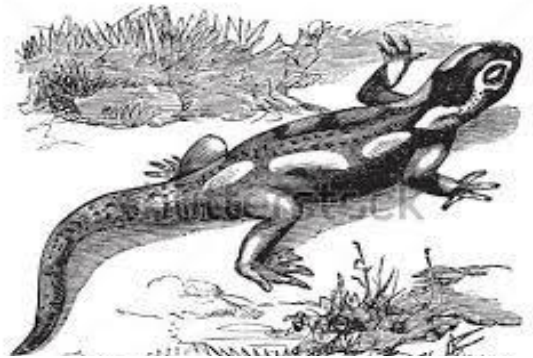

Maľovanky

<http://vrod9980ka42.cz>

Pixmac.cz 84872674

Zoznam použitej literatúry

- [1] http://www.oskole.sk/?id_cat=1&clanok=17081
- [2] <http://www.rareanimals.webnode.sk/ktore-zvierata-su-ohrozene-/>
- [3] <http://www.velkevelryby.webnode.sk/najznamejsie-velryby/velryba-gronska/>
- [4] http://www.detskestranky.cz/clanek/1094-origami_velryba.htm
- [5] <http://www.i-creative.cz/wp-content/uploads/2012/03/tygri-10.jpg>
- [6] <http://www.referaty.atlas.sk/prirodne-vedy/biologia-a-geologia/6633/tiger-sumatransky-%28panthera-tigris-sumatrae%29>
- [7] <http://www.telegraph.co.uk/earth/wildlife/6927330/Top-10-most-endangered-species-in-the-world.html>
- [8] <http://www.zvierata-animals.blog.cz/0707/nosorozec>
- [9] <http://www.branislavdudas.com/gorila-10-veci-ktore-o-nej-neviete/>
- [10] <http://www.zachranme-zvierata.estranky.sk>
- [11] <http://www.sme.sk/c/2040657/drop-velky-este-zije.html>
- [12] <http://www.vysoke-tatry.info/vyklad.php?tatry=327>
- [13] <http://www.tanap.sk/slovensky/kamziky.html>